

OBRAZAC izvješća o provedenom savjetovanju s javnošću	
Naziv nacrtu odluke ili drugog općeg akta o kojem je savjetovanje provedeno	Nacrt prijedloga Akcijskog plana za unapređenje sustava potpore inkluzivnom obrazovanju djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama u Gradu Zagrebu 2023.-2025.
Nositelj izrade nacrtu akta (gradsko upravno tijelo koje je provelo savjetovanje)	Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade
Vrijeme trajanja savjetovanja	19. listopada 2023. - 18. studenoga 2023.
Metoda savjetovanja	Internetsko savjetovanje

Red. br.	Predstavnici javnosti (pojedinaac, organizacija, institucija) KLASA/URBROJ zaprimljenog obrasca s primjedbom /prijedlogom	Tekst primjedbe/prijedloga	Očitovanje o primjedbi/prijedlogu s obrazloženjem
1.	UDRUGA ZA AUTIZAM ASK Sunčica Lovrečić Čekić, Kosjenka Petek, Eva Pavić, Adrijana Baus,	1. Uključivanje samozastupnika kao stručnjake_inje s proživljenim iskustvom Poznato je da u našem gradu žive i rade učitelji i učiteljice, nastavnici i nastavnice koji su i sami OSI i/ili osobe s teškoćama – autistične učiteljice, učiteljice i učitelji s disleksijom, diskalkulijom, cerebralnom paralizom. Vjerujemo da prema Konvenciji i oni_ trebaju biti uključeni_u sve procese osmišljavanja i realizacije mjera. Mi smo autistične osobe i naš se način učenja, svakodnevnog postojanja, pristupa učenju, životu i podršci uvelike razlikuje od života osobe bez invaliditeta i/ili teškoća . Za stvarnu promjenu i produblivanje prihvaćanja i razumijevanja stanja koje mi, ali i učenici slični nama, svakodnevno živimo te kako nam je učiti i navigirati komplicirano školsko okruženje, potrebno je u sami dizajn	<u>Primljeno na znanje.</u> O navedenim prijedlozima vodit će se računa kod primjene u praksi.

SVIH akcijskih planova, mjera, te edukacije nastavnog i nenastavnog osoblja uključiti samozastupnike i samozastupnice, učitelje i učiteljice OSI i/ili osobe s teškoćama kako bi se nadišao problem dvostruke empatije tj. ne razumijevanja stanja OSI od strane nastavnog i nenastavnog osoblja koje živi bez invaliditeta i teškoća.

Iako ne postoji univerzalni recept za rad sa svakim autističnim učenikom naš se pogled iznutra može više približiti razumijevanju potreba autističnih učenika i mogućnostima pronalazjenja adekvatnog načina rada s autističnim učenicima, stoga bismo voljeli što je više moguće biti uključeni u odluke i provođenje edukacija o stanju koje mi živimo i kakva je podrška potrebna onima koji su slični_e nama.^[SEP]
Kao što su važni oni koji rade s tim učenicima (učitelji, pedagozi...) te oni koji s njima žive (roditelji, skrbnici) tako su važni i oni koji su prošli isto ili slično iskustvo školovanja.

2. AAK, potpomognuta komunikacija

Smatramo da je unutar Akcijskog plana potrebno spomenuti AAK–alternativnu i augmentativnu (potpomognutu) komunikaciju.

U Akcijskom planu se nisu definirale skupine korisnika, ali smo mišljenja da se unutar pojedinih mjera **svakako treba naglasiti važnost AAK za učenike sa specifičnim komunikacijskim izazovima**^[SEP] Iako negovoreći učenici ne postoje kao kategorija i skupina, prema našim dosadašnjim iskustvima pružanja podrške učiteljima koji su u redovite razrede dobili negovoreće učenike, upravo su negovoreći autistični učenici ti koji su najmanje podržani, obrazovno diskriminirani i čiji učitelji_ice uopće

Prijedlog se djelomično prihvaća.

U okviru provedbe mjere 6.2. Akcijskog plana, učenicima s teškoćama, pa tako i učenicima s poremećajem iz autističnog spektra, osigurat će se potrebna informacijska i komunikacijska pristupačnost i/ili niskotehnoška potpomognuta komunikacija u dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama.

Provedba Akcijskog plana uključivat će suradnju s drugim relevantnim dionicima i institucijama, pa tako i s Agencijom za odgoj i obrazovanje, te će se kod primjene mjera u praksi voditi računa o potrebi

	<p>nemaju adekvatnu stručnu podršku unutar postojećeg sustava jer nemaju u području AAK educirane savjetnike.</p> <p>Kako su savjetovanja i edukacije odgovornost Agencije za odgoj i obrazovanje, predlažemo da se unutar Agencije za odgoj i obrazovanje jedna osoba educira samo o načelima i osnovama AAK kako bi bila podrška školama i vrtićima u Gradu.</p> <p>Često se događa da negovoreća djeca bivaju odbijena od strane redovnog obrazovnog sustava upravo radi manjka educiranosti stručnog tima i učitelja iako imaju dodjeljen primjereni oblik obrazovanja (u ovom slučaju redovni program uz prilagodbe i individualizaciju).</p> <p>Inkluzivno okruženje podrazumijeva prilagodbu prostora i sadržaja na način da se negovorećoj djeci omogući pristup jeziku i modeliranje istog i poštuje njihovo pravo na komunikaciju te pravo na slobodu govora. Osoba koja bi u Agenciji ili čak u Gradskom uredu za obrazovanje Grada Zagreba bila zadužena za provedbu gore navedenoga ne mora nužno biti stručnjak_inja s područja AAK, ali može povezivati stručnjake među sobom sa školama koje trebaju podršku. Naša udruga vam tu stoji na raspolaganju s popisom stručnjaka koji se bave AAK, koje bi Agencija mogla kontaktirati u vezi pomoći oko prilagodbe školske okoline za negovoreće dijete.</p> <p>Također, kada govorimo o univeralnom dizajnu, predlažemo da se u sve škole i vrtiće i u sva odgojno-obrazovna okruženja u kojima se nalaze negovoreći autistični učenici postave komunikacijske ploče i cijeli</p>	<p>educiranja odgojno-obrazovnih djelatnika o načelima i osnovama AAK.</p> <p>Aktivnosti vezane uz prilagodbu prostora i sadržaja u cilju razvoja inkluzivnog okruženja, kao i edukacije stručnog osoblja za olakšan transfer djece i učenika s poremećajem iz spektra autizma, odnosno negovorećom djecom/učenicima na svim razinama obrazovanja već su sadržane u mjerama Akcijskog plana, no o unapređenju njihovih modaliteta vodit će računa kod primjene u praksi, s posebnim naglaskom na one ustanove u koje će biti uključena takva djeca, odnosno takvi učenici.</p>
--	---	--

komunikacije s roditeljima i skrbnicima. Osim toga, **suočeni su s potrebom za adekvatnom psihološkom podrškom kako bi očuvali vlastito dobrostanje i spriječili profesionalno sagorijevanje.**

Osim direktnih edukativnih izazova, učitelji također trebaju institucionalnu podršku koja se očituje kroz dostupnost pomoćnika u nastavi, suradnju s interdisciplinarnim timovima stručnjaka i pristup kontinuiranim edukacijama i mentorskim programima. Da bi se osigurao kvalitetan i učinkovit inkluzivni proces, od **ključne je važnosti osigurati sustave za redovitu evaluaciju i povratne informacije koji će učiteljima omogućiti refleksiju vlastite prakse te priliku za njezino prilagođavanje i unaprjeđenje.**

Sljedeći prijedlozi mjera podrške napisani su s ciljem imenovanja ovih složenih potreba učitelja i teže stvaranju obrazovnog okruženja u kojem svaki učenik može napredovati, a svaki učitelj osjeća da ima resurse, znanja i podršku potrebnu za ostvarivanje tog cilja.

- Stručno usavršavanje i edukacija:
 - a. organiziranje radionica, seminara i *webinara* o inkluzivnim metodama i praksama
 - b. pružanje mogućnosti za sudjelovanje u konferencijama i simpozijima posvećenim inkluzivnom obrazovanju
 - c. razvoj i distribucija edukativnih materijala koji se

		<p>tiču različitih aspekata inkluzivnog obrazovanja</p> <ul style="list-style-type: none">• Mreža za podršku:<ul style="list-style-type: none">a. razvoj interdisciplinarne mreže stručnjaka (uključujući edukacijske rehabilitatore, psihologe, logopede, socijalne radnike) dostupnih za konzultacije i podršku učiteljimab. mobilni timovi koji bi pripremali razredno vijeće na dolazak učenika u razred i bili podrška za učenike, učitelje i roditelje dok postoji potreba • Grupa podrške:<ul style="list-style-type: none">a. poticanje formiranja učiteljskih grupa podrške za razmjenu iskustava i pružanje međusobne podrške <p>Pomoćnici u nastavi i podrška u učionici:</p> <ul style="list-style-type: none">a. pružanje kontinuirane podrške i kvalitetne i moderne obuke za pomoćnike u nastavi jer brojne spoznaje o invaliditetu, kulturi invaliditeta i samim teškoćama i pristupu istima su zastarjele i štetne za učenike s invaliditetom s kojima rade <ul style="list-style-type: none">• Mentorski programi:<ul style="list-style-type: none">a. razvoj mentorskih programa u kojima iskusniji učitelji služe kao mentori novim ili manje iskusnim kolegama u području inkluzivnog obrazovanjab. organiziranje posjeta drugim školama ili institucijama koje su prepoznate kao izvrsne u inkluzivnim praksama za učenje kroz primjere najbolje prakse	
--	--	--	--

- Evaluacija i povratne informacije:

a. uvođenje sustavnih metoda za procjenu učinkovitosti inkluzivnih strategija i praksi

b. redovito prikupljanje povratnih informacija od učitelja o njihovim potrebama i izazovima s kojima se susreću i organiziranje točke jedan (stručno usavršavanje i edukacije) po prikupljenim informacijama.

4. Posebna razredna odjeljenja

Svjesne_i smo da su nekoj našoj autističnoj djeci školska okruženja izuzetno nepristupačna iako naša djeca imaju intelektualni kapacitet i intelektualni potencijal savladavati nastavni program po redovitom planu i programu. To se posebno odnosi na negovoreće autistične učenike i one s pridruženim drugim teškoćama učenja uz sam autizam.

Kao samozastupnici i samozastupnice u svojem djelovanju ne težimo odvajanju i segregaciji autističnih osoba. No, iz našeg iskustva nam je jasno da trenutni odgojno-obrazovni sustav nije izgrađen na temeljima koji podržavaju istinsku uključivost i omogućavaju kvalitetno obrazovanje autističnih učenika garantirano Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom.

Još jednom ističemo da nismo najsretniji_je s tim rješenjem, ali povećanje teškoća mentalnog zdravlja i suicidalnih ideacija autističnih učenika u redovitim razredima s nepostojećim ili lošim inkluzivnim praksama te sustavno nepristupačna okolina **ukazuje da je situacija vrlo ozbiljna i da kvaliteta obrazovanja, a time i**

Prijedlog se djelomično prihvaća

O navedenim prijedlozima vodit će se računa kod primjene u praksi. Temelji za odgoj i obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju predstavljaju odredbe Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Pravilnika o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju te Pravilnika o postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, učenika te sastavu stručnih povjerenstava. Edukacijom odgojno-obrazovnih djelatnika i unapređenjem mjera potpore sadržanih u Akcijskom planu nastojat će se unaprijediti inkluzivno okruženje za sve učenike s teškoćama, pa tako i za učenike s poremećajem iz spektra autizma, te spriječiti njihova segregacija unutar odgojno-obrazovnog sustava.

daljnji životni ishodi autistične djece pate guranjem postojećeg shvaćanja i provedbe inkluzije.

Apeliramo da se kod ove Mjere i ovog vida podrške osigura najstroža, stručna i kvalitetna **podrška u procjeni potreba za podrškom u svakog pojedinačnog autističnog djeteta, neovisno o dijagnozama** jer se pribojavamo zlouporabe i sustavne segregacije autističnih učenika.

U ovom dopisu koristimo rječnik usmjeren na identitet jer je to preferirani način izražavanja i hrvatske i globalne autistične zajednice, samih osoba u spektru autizma. Korisimo naziv negovoreći umjesto neverbalan jer je negovoreći preferirani naziv samih negovorećih osoba, negovorećih samozastupnika i samozastupnica.